

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W MIEŚCIE LUBARTÓW NA LATA 2023 – 2025

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE

II. DETERMINANTY PRAWNE

III. ODBIORCY PROGRAMU

**IV. ZASOBY GMINY MIASTO LUBARTÓW W ZAKRESIE DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB
DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ W RODZINIE**

V. DEFINICJE PRZEMOCY W RODZINIE

VI. ANALIZA ZJAWISKA PRZEMOCY NA TERENIE MIASTA LUBARTÓW

VII. ANALIZA SWOT

VIII. OBSZARY, CELE I ZADANIA PROGRAMU

IX. FINANSOWANIE PROGRAMU

X. MONITORING PROGRAMU

I. WPROWADZENIE

Z preambuły ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
„Uznając, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, a także w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie stanowi się, co następuje:”

Rodzina jest najstarszą, a zarazem najpowszechniejszą formą współżycia społecznego. Ewidentnie jest niepowtarzalnym środowiskiem, w którym kształtują się: osobowość, poglądy, styl życia, system norm i wartości człowieka. Za podstawowe funkcje rodziny przyjmuje się:

- Prokreacyjną, która nie tylko polega na zaspokajaniu podstawowych potrzeb współmałżonków, ale również przedłuża biologiczne istnienie społeczeństwa.
- Seksualną, akceptowaną w pełni przez społeczeństwo.
- Ekonomiczną, polegającą na zaspokojeniu potrzeb materialnych jej członków.
- Opiekuńczo - zabezpieczającą, polegającą na otoczeniu opieką wszystkich dzieci i osób chorych, należących do rodziny i zapewnieniu im środków niezbędnych do życia.
- Socjalizacyjną, która rozumiana może być dwójako: po pierwsze poprzez właściwe dostosowanie dzieci do przeznaczonych im ról społecznych, po drugie, jako wzajemne "dotarcie" się charakterów współmałżonków.
- Stratyfikacyjną, która polega na nadawaniu członkom rodziny odpowiedniej pozycji społecznej.
- Rekreacyjną, opierającą się na tworzeniu domu rodzinnego jako miejsca wypoczynku, dbałości wszystkich członków o dobrą atmosferę w rodzinie.
- Kulturową, polegającą na przekazywaniu dzieciom informacji o dziedzictwie kulturowym, sztuce i historii.

Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro, państwo ma obowiązek uwzględnić w polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej.

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, ratyfikowana przez Polskę od 1977 roku, w art. 3 gwarantuje każdemu człowiekowi prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa swej osoby. Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem państwa jest zatem ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony najbliższych. Zjawisko przemocy dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji. Zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań daje gwarancję stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz podniesienia skuteczności udzielonej pomocy.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gmin należy opracowanie i realizacja gminnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Celem Programu jest efektywne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym. Art. 9a ww. ustawy stanowi, że gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy, w szczególności w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który realizuje działania określone w Programie. Założeniem Programu jest rozwijanie systemu współpracy wszystkich instytucji, służb i organizacji funkcjonujących na terenie Gminy Miasto Lubartów, w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Działania skoncentrowane będą na profilaktyce i edukacji społecznej, ochronie i pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie, oddziaływaniu na osoby stosujące przemoc, ale także na podnoszeniu kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cele, działania i zadania Programu będą podlegać monitoringowi, ewaluacji, a w miarę możliwości i potrzeb wprowadzane będą korekty, nowe rozwiązania wynikające z dynamiki zamieniających się uwarunkowań społecznych oraz doświadczeń jego realizatorów. Dzięki temu Program ten będzie odpowiadał na bieżące potrzeby mieszkańców Lubartowa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

II. DETERMINANTY PRAWNE

Podstawę prawną Programu stanowią akty prawne i dokumenty, w oparciu o które podejmowane są działania zapobiegające stosowaniu przemocy w rodzinie. Wszystkie określone w dokumencie cele są zgodne z wytycznymi zawartymi w *Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023* (Uchwała nr 248 Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022 r), wiążą się z założeniami *Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2022 – 2025* oraz korelują ze *Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lubartów na lata 2016 – 2025* (Uchwała nr XII/63/15 Rady Miasta Lubartów z dnia 19 listopada 2015 r.).

Ponadto Program realizowany będzie w oparciu o następujące akty prawne:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 21 kwietnia 1997 (Dz.U.1997, nr. 78, poz. 483, z 2001 r. Nr 28, poz. 319, z 2006 r. Nr 200, poz. 1471, z 2009 r., Nr 114, poz. 946. z późn. zm.),

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. 2021 poz. 1249 z późn. zm.),

Ustawa z dnia 12 marca z 2004 r o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2021 roku, poz. 2268 z późn. zm.),

Ustawa z 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 447 i poz. 1700),

Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tj. Dz. U. 2021 r. poz. 1882 z późn. zm.),

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 z późn. zm.),

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964r. – Kodeks cywilny (tj. Dz.U 2022, poz. 1360 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 1375 z późn. zm.),

Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj. Dz. U. 2020 r., poz. 1359),

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2021 r, poz. 1119 z późn. zm.),

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2020 r., poz. 2050 z późn. zm.),

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (t.j. Dz. U. 2011 r., Nr 209, poz.1245),

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22.10.2010 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz. U. 2022 poz.1759).

Ustawa z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2021 poz. 1805 z późn. zm.).

III. ODBIORCY PROGRAMU

Program skierowany jest do mieszkańców Lubartowa, w tym:

- osób zagrożonych przemocą w rodzinie,
- osób doznających przemocy w rodzinie,
- osób stosujących przemoc w rodzinie,
- świadków przemocy w rodzinie,
- podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, których obszarem działania jest Gmina Miasto Lubartów.

IV. ZASOBY GMINY MIASTA LUBARTÓW W ZAKRESIE DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ W RODZINIE

Potencjał Instytucjonalny

1. Urząd Miasta Lubartów,
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie,
3. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Lubartowie,
4. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubartowie,
5. Komenda Powiatowa Policji w Lubartowie,
6. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubartowie,
7. Sąd Rejonowy w Lubartowie,
8. Prokuratura Rejonowa w Lubartowie,
9. Placówki oświatowo –wychowawcze (przedszkola, szkoły),
10. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lubartowie,
11. Placówki podstawowej opieki zdrowotnej,
12. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Lubartowie,
13. Kościoły i związki wyznaniowe w Lubartowie,
14. Środowiskowy Dom Samopomocy w Lubartowie,
16. Organizacje pozarządowe (NGO).

Potencjał w sferze zasobów ludzkich

Miasto Lubartów dysponuje wysokim potencjałem w sferze zasobów ludzkich:

- 1) dobrze przygotowana, systematycznie doskonaląca się grupa specjalistów, udzielających wsparcia osobom uwikłanym w przemoc,
- 2) sprawnie funkcjonujący Zespół Interdyscyplinarny,
- 3) wypracowana na przestrzeni lat współpraca międzyinstytucjonalna.

V. DEFINICJE PRZEMOCY W RODZINIE

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku definiuje przemoc jako „*jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą*”.

Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że:

·Jest to intencjonalne działanie lub zaniechanie działania - mające na celu kontrolowanie oraz podporządkowanie drugiego człowieka.

·Siły stron są nierównomierne, a we wzajemnej relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą i przewagę tę wykorzystuje do osiągnięcia swojego celu. Osoba doznająca przemocy jest słabsza, a osoba stosująca przemoc silniejsza. Źródłem dysproporcji są zazwyczaj wiek, płeć, stan zdrowia oraz różne zależności np. ekonomiczna, czy relacja dziecko – rodzic.

·Osoba, wobec której stosowana jest przemoc, doznaje cierpienia, bólu oraz szkód fizycznych i psychicznych, ponieważ osoba stosująca przemoc naraża życie i zdrowie ofiary na poważne szkody, w tym szkody przeżywane bardzo subiektywnie. Doznawanie bólu i cierpienia sprawia, że osoba krzywdzona traci zdolność do samoobrony.

·Narusza prawa i dobra osobiste, ma to miejsce, gdy osoba stosująca przemoc wykorzystuje istniejącą lub stworzoną przez okoliczności asymetrię sił i władzy oraz narusza podstawowe prawa człowieka np. prawo do godności, szacunku lub nietykalności cielesnej.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy.

Rodzaje przemocy

Przemoc fizyczna – są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień (np. popychanie, odpychanie, uderzanie, duszenie, kopanie, zamykanie w domu lub niewpuszczanie do domu, nieostrożne pirackie prowadzenie samochodu, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, bicie ręką, pięścią, ciągnięcie, szturchanie, klapsy, uderzenie w twarz - tzw. „policzek”, przypalanie papierosem, krępowanie ruchów).

Przemoc psychiczna – to umyślne działania wykorzystujące mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie u osoby doznającej krzywdy pozytywnego obrazu własnej osoby, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych (np. ignorowanie uczuć, lekceważenie, obrażanie, wyśmiewanie osoby i wartości cenionych przez osobę doznającą przemocy, ciągłe krytykowanie, upokarzanie i poniżanie, manipulowanie poprzez stosowanie kłamstw, czytanie osobistej korespondencji, zastraszanie, szantażowanie). Przemoc psychiczna jest najczęściej występującą formą przemocy i jest często trudna do udowodnienia.

Przemoc seksualna – polega na wymuszaniu określonych i nieakceptowanych przez osobę doznającą przemocy zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy, zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma (przejawy: niechciany dotyk, zawstydzające komentarze, ignorowanie potrzeb seksualnych, odmawianie seksu jako kara, zmuszanie do współżycia, gwałt, krytykowanie zachowań seksualnych, sadystyczne akty seksualne).

Przemoc ekonomiczna – to działanie prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od osoby stosującej przemoc (uniemożliwienie podjęcia lub utrzymania pracy, przywłaszczanie oszczędności, zatajanie dochodów, pozostawienie ofiary bez środków do życia).

Zaniedbanie – stanowi ogół zachowań polegających na niezaspokojeniu zarówno potrzeb fizycznych jak i psychicznych (pozbawienie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka). Zaniedbanie często rozpatruje się w kontekście niezaspokojenia potrzeb dziecka (odżywianie, odzież, jej dostosowanie do wieku dziecka, pory roku, ochrona zdrowia dziecka, edukacja, poczucie bezpieczeństwa dziecka, doznawanie miłości, troski, akceptacji).

Cyberprzemoc – przemoc elektroniczna stosowana poprzez przesładowania, zastraszanie, nękanie, wyśmiewanie innych, przy wykorzystaniu Internetu i narzędzi typu elektronicznego tj. SMS, e-mail, witryny internetowe, portale społecznościowe, fora dyskusyjne i inne. Ta forma przemocy rzadziej występuje w rodzinie, głównie ma charakter społeczny.

Cykle przemocy w rodzinie

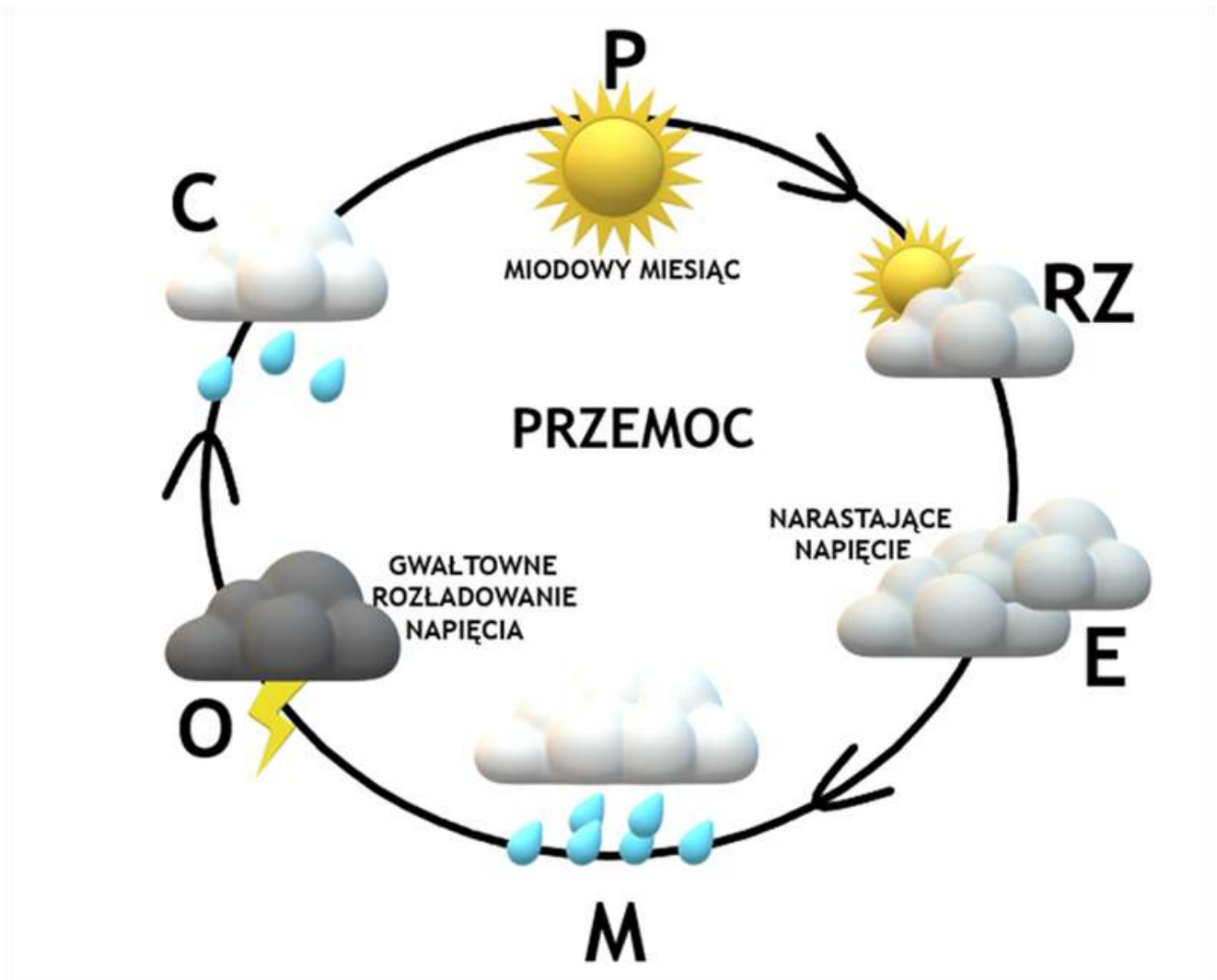
Cechą charakterystyczną zjawiska przemocy w rodzinie jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazwanych cyklem przemocy. W cyklu przemocy obserwuje się następujące po sobie fazy:

·**faza narastającego napięcia** – jest to początek cyklu, charakteryzuje się on wzrostem napięcia i natężenia sytuacji konfliktowych. Na tym etapie dochodzi do rozmaitych incydentów takich jak: przejawy zazdrości, gniewu, kontrolowanie członków rodziny, używanie obraźliwych słów, poniżanie bliskiej osoby. Osoba stosująca przemoc jest stale poirytowana i każdy drobiazg, najmniejsza rzecz jest powodem do awantury. Osoba doświadczająca tego stanu stara się za wszelką cenę uspokoić, opanować sytuację i oddalić zagrożenie, nierzadko zaspakajając żądania osoby stosującej przemoc. Czasem, nie mogąc wytrzymać napięcia osoba doznająca przemocy sama prowokuje spięcie, by wreszcie mieć „to” za sobą. Wówczas pojawia się agresja i następuje kolejna faza przemocy.

·**faza gwałtownego rozładowania napięcia** – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji na drugiej osobie. Ta faza trwa stosunkowo krótko, ale może się zakończyć dramatycznie: pobiciem, uszkodzeniem ciała, a nawet śmiercią zaatakowanej osoby. W trakcie ataku osoba doznająca przemocy robi wszystko, żeby uchronić siebie i uspokoić partnera, co rzadko przynosi pożądany skutek. Wraz z ustaniem aktu przemocy osoba krzywdzona znajduje się w stanie szoku, pojawia się u niej przerażenie, bezradność, poczucie wstydu, ale

także złość, która powoduje, że najczęściej w tej fazie trwania przemocy osoby, które jej doznały decydują się na wezwanie pomocy, złożenie zawiadomienia, a więc początkują interwencję w sytuacji przemocy w rodzinie.

·faza „miodowego miesiąca” – jest to faza skruchy osoby stosującej przemoc. Po wyładowaniu złości agresor tłumaczy się i usprawiedliwia, ma poczucie winy, przeprasza, obiecuje poprawę, zaczyna okazywać serdeczność i miłość, przynosi prezenty. Osoba doznająca przemocy wbrew zdrowemu rozsądkowi i wcześniejszym doświadczeniom wierzy osobie stosującej przemoc w to, że się zmienił. W tej fazie osoby doznające przemocy najczęściej wycofują się z podjętych działań, rezygnują z pomocy, wycofuje skargi, zawiadomienia. Stopniowo osoba stosująca przemoc przestaje być miłą, napięcie ponownie narasta i pojawia się faza narastającego napięcia. Z biegiem czasu skraca się długość „miodowego miesiąca”, a akty przemocy stają się coraz bardziej dotkliwe i niebezpieczne dla osoby doznającej przemocy.

Rys. 1. Cykle przemocy

Źródło: opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubartowie

Mechanizmy przemocy

·Syndrom wyuczonej bezradności

To zjawisko charakteryzuje się zatrzymaniem działania, poddaniem się. Osoba doznająca przemocy jest przekonana, że jakiegokolwiek działania przez nią podjęte nie wpłynie na zmianę sytuacji. Osoby doznające przemocy biernie znoszą zachowania, które je krzywdzą, mimo, że często uświadamiają sobie, że są one bezprawne, naruszają normy społeczne i ich osobiste prawa. Zaburzeniom ulegają zarówno sfera motywacyjna (brak motywacji i chęci do dalszego działania), emocjonalna (brak wiary we własne siły, stałe przeżywanie lęku i obniżonego nastroju, apatii, depresji i zmęczenia), jak i poznawcza (nieumiejętność dostrzeżenia sukcesu oraz własnych zasobów, zanik umiejętności poszukiwania innych rozwiązań).

·Zjawisko „prania mózgu”

Ten mechanizm przemocy charakteryzuje się tym, że sprawca świadomie, systematycznie i celowo oddziałuje na osobę doznającą przemocy, w wyniku czego zmienia ona całkowicie postrzeganie własnej osoby, swoje przekonania i uczucia. Osoby doznające przemocy zyskują przekonanie, że są „głupie” i niezdolne do niczego, dlatego nie podejmują nowych/trudniejszych działań, jedynie dostosowują się do żądań/wymagań sprawcy. Osoby doświadczające przemocy odczuwają permanentny lęk i poczucie winy, brak im zdolności fizycznej i psychicznej do stawiania oporu, w sposób bezkrytyczny przyjmują obraz świata kreowany przez agresora. "Pranie mózgu" osiąga się poprzez stosowanie metod takich jak: izolacja (odcinanie ofiary od kontaktów z rodziną, przyjaciółmi i znajomymi, aż do momentu, kiedy jest ona zdana już wyłącznie na osobę stosującą przemoc), poniżanie i degradacja (bombardowanie osoby doznającej przemocy fałszywymi informacjami na jej temat, wypominanie jej błędów, poniżających doświadczeń, krytykowanie, ublizanie), monopolizacja uwagi (osoba stosująca przemoc staje się epicentrum świata osoby doznającej przemocy, jedynym punktem odniesienia jest to, co myśli, robi i jak się czuje), groźby i demonstracja wszechmocy (osoba stosująca przemoc stosuje liczne groźby, część z nich wprowadza w życie, co sprawia, że osoba doznająca przemocy nie może przewidzieć co naprawdę się stanie, jest zastraszona i zmuszona do posłuszeństwa), sporadyczne okazywanie pobłażliwości (przypomina fazę „miodowego miesiąca”, kiedy osoba stosująca przemoc na krótki czas staje się "lepszą", a osoba doznająca przemocy zyskuje nadzieję, że wszystko może się jeszcze ułożyć, więc podejmuje decyzję o trwaniu w tym związku).

·Zespół stresu pourazowego PTSD

PTSD pojawia się często u osób doznających takich traumatycznych zdarzeń jak: gwałty, napady, wojny, wypadki drogowe, klęski żywiołowe, inne akty przemocy. Zaburzenia lękowe zawsze związane są z sytuacjami, w których jednostka jest narażona na utratę życia lub zdrowia (im intensywniejsza i dłuższa trauma, tym silniejsze zaburzenia). Główne objawy PTSD to: drażliwość, zaburzenia snu, wybuchy gniewu, koszmary nocne, powracające natręcznie wspomnienia, złość i czujność.

·Proces wiktylizacji

Jest to wchodzenie w rolę ofiary, a proces ten składa się z trzech poziomów. Na pierwszym z nich następuje burzenie utrwalonych zachowań, czyli posiadanego obrazu świata, czego konsekwencją jest utrata u osoby doznającej przemocy poczucia bezpieczeństwa, uporządkowania życia, utrata zaufania do siebie i innych. Osoba, która doświadcza przemocy czuje rozpacz, buntuje się wobec jawnej niesprawiedliwości i krzywdzie, jaka ją spotkała, "wycofuje się" z życia. Na tym etapie osoba doznająca przemocy poszukuje pomocy, stara się przerwać zjawisko przemocy. Od tego jaka będzie reakcja innych, proces może postąpić dalej lub się zatrzymać. Jeśli osoba doznająca przemocy zyska zrozumienie i otrzyma szybką pomoc, wiktylizacja nie posunie się dalej. Jeżeli natomiast otoczenie zignoruje, pomniejszy tragizm sytuacji lub nie da wiary relacjom osoby doznającej przemocy, albo też okaże się bezradne, czy odmówi pomocy, proces osiąga fazę zwaną wtórnym zranieniem. Pod wpływem negatywnych reakcji otoczenia, powtarzających się aktów przemocy oraz coraz mniejszej zdolności radzenia sobie z urazami, osoba doznająca przemocy przestaje się bronić i przystosowuje się do roli osoby krzywdzonej (nabiera przekonania, że będzie ofiarą do końca życia, bo takie jest jej przeznaczenie, odmawia sobie wszelkich praw i przestaje oczekiwać na poprawę sytuacji. W odruchu desperacji może nawet próbować popełnić samobójstwo.

·Syndrom sztokholmski

Mechanizm pierwszy raz zaobserwowano u ofiar zamachu terrorystycznego, który miał miejsce w Sztokholmie. Ofiary przetrzymywane przez terrorystów i później uwolnione przez policję zaczęły zachowywać się niezrozumiale dla większości obserwatorów; zamiast domagać się ukarania winnych, występowały w ich obronie. Nazwano to zjawiskiem "patologicznej wdzięczności" za to, co oprawca mógł zrobić, ale ostatecznie tego nie uczynił (mógł zabić, a jednak darował życie, więc to tylko dzięki niemu żyją). Podobna sytuacja występuje w odniesieniu do ofiar przemocy domowej, które są wdzięczne agresorom za namiastkę uczucia i chwile spokoju, za drobne przywileje, które czasem otrzymują, a nawet za to, że jeszcze żyją.

·Mechanizm psychologicznej pułapki

Mechanizm ten charakteryzuje się tym, że osoba doznająca przemocy nie jest w stanie zrezygnować z relacji, w którą tak wiele zainwestowała uczuć, czasu, energii, zapału i nadziei. Tkwi w związku, w którym jest krzywdzona głównie dlatego, że ma nadzieję na poprawę sytuacji. Bierze na siebie część odpowiedzialności za

obecną sytuację i stara się jeszcze bardziej, żeby było lepiej (ma poczucie, że to "lepsze jutro" zależy tylko od niej). Im bardziej się stara, tym trudniej jej odejść, bo jej wkład w ten związek każdego dnia jest większy.

Logicznym jest zatem przyjęcie, że podstawą podejmowania działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest świadomość, że:

1. Priorytetem jest bezpieczeństwo osób doznających przemocy i zatrzymanie przemocy.
2. Za przemoc domową odpowiedzialność ponosi wyłącznie osoba stosująca przemoc.
3. Zrozumiałe są wahania oraz niekonsekwencja w zachowaniu oraz działaniu osób doznających przemocy, bowiem jest to jeden z objawów doznawanej krzywdy oraz konsekwencja doświadczania przemocy.

VI. ANALIZA ZJAWISKA PRZEMOCY NA TERENIE MIASTA LUBARTÓW

Charakterystyka gminy

Gmina Miasto Lubartów znajduje się we wschodniej Polsce. Położona jest 26 km na północ od Lublina. Gmina miejska Lubartów liczy 21 373 mieszkańców, z czego 52,8% stanowią kobiety, a 47,2% mężczyźni. W latach 2002-2021 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 7,4%. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,5 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa lubelskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski (dane GUS na dzień 31.12.2021 r.).

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Miasto Lubartów

Badanie zjawiska przemocy w rodzinie i jego występowania jest sprawą trudną. Podstawową barierę w diagnozowaniu i rozwiązywaniu tego problemu stanowi kwestia świadomości społecznej, ukształtowanej w dużej mierze na stereotypach i relacjach utrwalonych latami w podstawowej komórce społecznej jaką jest rodzina. Pomimo, iż ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa definicję tego zjawiska, to w rzeczywistości przemoc w rodzinie jest rozmaicie rozumiana w różnych kręgach i grupach społecznych. Poczucie wstydu, lęku, kary, problemów (prawnych, rodzinnych, zawodowych, sąsiedzkich), ale też niewiedza osób dotkniętych przemocą i świadków jej stosowania powoduje, iż nie tylko w Gminie Miasto Lubartów, ale też w całej Polsce zjawisko występowania przemocy w rodzinie nie jest zgłaszane tak często, jak występuje. Powoduje to, iż posiadane informacje i przedstawione statystyki dają zaledwie przybliżony obraz zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasto Lubartów.

Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Gminy Miasto Lubartów została przeprowadzona na podstawie danych gromadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Lubartowie. Analiza problemu przemocy w Gminie Miasto Lubartów została oparta o sprawozdania Zespołu Interdyscyplinarnego i diagnozy zjawiska przemocy sporządzonej w latach 2020 – 2022, realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz prowadzonych działań pomocowych wobec osób i rodzin uwikłanych w problem przemocy w rodzinie.

Wypełnienie przez uprawnione do tego podmioty formularza Niebieskie Karty A inicjuje wszelkie działania na rzecz rodzin dotkniętych przemocą. Szczegółowe zestawienie sporządzonych formularzy NK A przedstawia tabela nr 1.

Tabela 1. Podmioty sporządzające formularz Niebieska Karta A

Instytucja Rok	Podmiot sporządzający NK A					Razem
	KPP	MOPS	MKRPA	Ochrona zdrowia	Oświata	
2020 NK A	28	12	0	0	0	40
2020 NK A rejestrujące kolejne zdarzenie przemocy	14	1	0	0	0	15
Razem 2020	42	13	0	0	0	55
2021 NK A	22	19	0	0	0	41
2021 NK A rejestrujące kolejne zdarzenie przemocy	10	9	0	0	0	19
Razem 2021	32	28	0	0	0	60
2022 NK A	24	17	1	0	0	42
2022 NK A rejestrujące kolejne zdarzenie przemocy	10	18	0	0	1	29
Razem 2022	34	35	1	0	1	71

Źródło: opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubartowie

Na podstawie powyższej tabeli można zaobserwować wzrost sporządzanych formularzy NK A. W 2020 roku sporządzonych zostało łącznie 55 formularzy Niebieskie Karty A, z czego 40 formularzy dotyczyło wszczęcia nowych procedur, natomiast 15 formularzy zostało sporządzonych na okoliczność udokumentowania występowania kolejnych zdarzeń przemocy w rodzinie. W kolejnym 2021 roku sporządzonych zostało łącznie 60 formularzy Niebieskie Karty A, z których 41 formularzy dotyczyło wszczęcia nowych procedur, natomiast 19 formularzy zostało wypełnionych na okoliczność udokumentowania występowania kolejnych zdarzeń przemocy w rodzinie. Ostatni analizowany rok 2022 wskazuje na znaczny wzrost liczny sporządzonych formularzy NK A. Do Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubartowie wpłynęło 70 formularzy NK A, w tym 42, które dotyczyły pierwszych zdarzeń dotyczących wystąpienia przemocy w rodzinie natomiast 29 formularzy stanowi udokumentowanie wystąpienia kolejnych zdarzeń przemocy w rodzinach.

Powyższe zestawienie ilustruje również uprawnione podmioty do wszczynania procedury Niebieskie Karty. W 2020 roku formularze NK A zostały sporządzone przez KPP w ilości 42 formularzy NK A i MOPS w licznie 13 formularzy NK A. Pozostałe, uprawnione podmioty nie sporządziły formularzy NK A. W 2021 roku zjawisko przemocy w rodzinie udokumentowane zostało wyłącznie przez KPP, który sporządził łącznie 32 formularzy NK A i MOPS który przekazał do Zespołu Interdyscyplinarnego łącznie 28 formularzy NK A. W trzecim, poddanym pod analizę roku 2022, porównywalną ilość formularzy wypełnił MOPS tj. 35 NK A i KPP w liczbie 34 formularzy NK A. Ponadto formularze zostały wypełnione przez pozostałe uprawnione podmioty tj. MKPRA – 1 formularz NK A i oświata 1 formularz NK A.

Podejmując kwestie przemocy w rodzinie warto zwrócić uwagę na osoby krzywdzone. Tabela nr 2 zawiera informacje o osobach doznających przemocy z podziałem na wiek i płeć.

Tabela 2. Osoby doznające przemocy z podziałem na płeć i wiek.

Grupa wiekowa w latach	18-30			31-45			46-60			Powyżej 60 r.ż.			
	Lata	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Płeć	Kobiety	5	2	4	15	11	13	9	7	6	12	12	17
	Mężczyźni	0	1	1	2	2	1	2	1	0	3	1	3
Łączna liczba osób doznających przemoc		5	3	5	17	13	14	11	8	6	15	13	20

Źródło: opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubartowie

Podsumowanie tabeli nr 2 stanowi poniższa tabela nr 3. Ilustruje ona łączną liczbę osób doznających przemocy w rodzinie.

Tabela 3. Liczba osób doznających przemocy z podziałem na płeć.

Lata		2020	2021	2022
Płeć	Kobiety	41	32	37
	Mężczyźni	7	5	7

Źródło: opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubartowie

Dokonując oceny zjawiska przemocy w rodzinie należy zauważyć że osobami doznającymi przemocy w rodzinie są przede wszystkim kobiety w wieku 18-30 lat oraz powyżej 60 roku życia.

Problem przemocy dotyka również funkcjonujące w rodzinie dzieci. Analiza danych prowadzonych przez ZI w Lubartowie wskazuje zwiększającą się liczbę krzywdzonych małoletnich. To powinno ukierunkowywać i ustawiać jako priorytetowe działania wszystkich przedstawicieli zobowiązanych do podejmowania działań i interwencji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Liczbę krzywdzonych dzieci przedstawia tabela nr 4.

Tabela 4. Liczba dzieci doznających przemocy z podziałem na grupy wiekowe.

Przedział wiekowy dzieci	2020 r	2021 r	2022 r
0-5	2	6	14
6-10	5	9	9
11-15	3	6	4
16-18	0	4	2
Łącznie liczba dzieci krzywdzonych	10	25	29

Źródło: opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubartowie

Omawiając zjawisko przemocy w rodzinie nie można pominąć osób, które tę przemoc stosują. Szczegółowe dane z podziałem na płeć i wiek osób stosujących przemoc w rodzinie zawarto w tabeli nr 5.

Tabela nr 5 Osoby stosujące przemoc z podziałem na wiek i grupy wiekowe.

Grupa wiekowa w latach		18-30			31-45			46-60			Powyżej 60 r.ż.		
Lata		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Płeć	Kobiety	2	1	1	1	7	5	2	4	2	1	1	1
	Mężczyźni	13	4	4	20	15	33	11	12	10	1	4	7
Łączna liczba osób stosujących przemoc		15	5	5	21	22	38	13	16	12	2	5	8

Źródło: opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubartowie

Analiza tabeli pokazuje, że grupą najczęściej dopuszczającą się aktów przemocy w rodzinie są mężczyźni w przedziale wiekowym 31-45 lat. Przemocy w rodzinie dopuszczają się również kobiety, przede wszystkim w wieku 31-45 lat.

Ogólne dane dotyczące osób stosujących przemoc w rodzinie określa tabela nr 6.

Tabela nr 6. Osoby stosujące przemoc z podziałem na płeć

Lata		2020	2021	2022
Płeć	Kobiety	6	13	13
	Mężczyźni	45	35	50

Źródło: opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubartowie

Interpretując przedstawione powyżej analizy można pokusić się o stwierdzenie, iż mimo rosnącej świadomości społecznej i kompetencji służb problem przemocy jest stale obecny w funkcjonowaniu naszej społeczności. Należy zatem jeszcze bardziej skonsolidować działania, aby jej przeciwdziałać.

VII. ANALIZA SWOT

Opracowana diagnoza, a także potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby współpracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie umożliwiły sporządzenie analizy SWOT (ang. Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse, Threats – zagrożenia), dokonując w ten sposób wszechstronnej oceny czynników określających kondycję bieżącą (atuty i słabości) istniejącego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasto Lubartów w kontekście przewidywanych szans i zagrożeń dla rozwoju systemu.

<p style="text-align: center;">MOCNE STRONY</p> <p>(wewnętrzne pozytywne – to specjalne walory odróżniające nas od innych działających w tym samym sektorze, ich źródłem może być potencjał materialny, osobowy, instytucjonalny)</p>	<p style="text-align: center;">SŁABE STRONY</p> <p>(wewnętrzne negatywne – są konsekwencją ograniczeń, niedostatecznych zasobów i umiejętności)</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Sprawnie funkcjonujący Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. 2. Realizacja procedury „Niebieskie Karty”. 3. Dostępna wykwalifikowana kadra posiadająca wiedzę i kompetencje z zakresu pracy z rodzinami dotkniętymi przemocą. 4. Spójny system współpracy pomiędzy podmiotami działającymi w zakresie pomocy rodzinom zagrożonym przemocą. 5. Sprawny/ dobry przepływ informacji między instytucjami działającymi w systemie umożliwiającym szybkie działania interdyscyplinarne. 6. Upowszechnianie wśród dorosłych mieszkańców miasta oraz dzieci i młodzieży wiedzy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 7. Doświadczenie w realizacji lokalnych kampanii przeciwdziałających przemocy. 8. Szeroka oferta pomocy w specjalistycznych placówkach i organizacjach osobom współuzależnionym i z problemem uzależnienia od alkoholu, który często towarzyszy zjawisku przemocy domowej. 9. Sprzyjająca polityka władz lokalnych ułatwiająca działania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 10. Organizowanie szkoleń dla kadry, podmiotów stanowiących trzon Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubartowie oraz grup roboczych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. 2. Brak specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc na terenie miasta Lubartowa. 3. Niedostateczne wykorzystywanie rozwiązań prawnych wobec osób stosujących przemoc przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości. 4. Istniejące mity i stereotypy na temat zjawiska przemocy w rodzinie. 5. Brak wyroków sądu zobowiązujących osoby stosujące przemoc do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych. 6. Niedostateczne zaangażowanie podmiotów wskazanych w ustawie o przeciwdziałania przemocy w rodzinie do wszczynania procedur „Niebieskie Karty”. 7. Brak zaplecza lokalowego przeznaczonego do pobytu tymczasowego osób doznających przemocy.
<p style="text-align: center;">SZANSE</p> <p>(zewewnętrzne pozytywne – to tendencje i zjawiska w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane mogą stać się dla nas bodźcem rozwoju, osłabić istnienie zagrożeń)</p>	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA</p> <p>(zewewnętrzne negatywne – to wszystkie czynniki, które są postrzegane jako bariery, utrudnienia, dodatkowe koszty działania, niebezpieczeństwa)</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmiany prawne umożliwiające stosowanie skuteczniejszych form pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową. 2. Rosnąca świadomość społeczna dotycząca przemocy w rodzinie oraz przejawiająca się w artykułowaniu problemu przemocy i aktywności społecznej w dążeniu do rozwiązania istniejącego problemu przemocy w rodzinie. 3. Zauważalne zaprzestawanie traktowania przemocy jako tematu tabu. 4. Obalanie mitów i stereotypów dotyczących tematyki przemocy. 5. Stałe rozwijanie współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego różnych szczebli i zaangażowanie w tworzenie interdyscyplinarnych działań. 6. Rosnące kompetencje służb zaangażowanych w podejmowanie działań w obszarze przeciwdziałania 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Negatywne wzorce zachowań społecznych i funkcjonowania rodziny. 2. Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów. 3. Stereotypy wizerunku osoby doznającej przemocy. 4. Przedłużające się w czasie postępowania policyjne, sądowe, prokuratorskie. 5. Ukrywanie przez rodziny występowania aktów przemocy, niechęć do współpracy. 6. Biurokracja i formalizacja działań. 7. Poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc i brak narzędzi egzekwowania współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym. 8. Trudności w zgromadzeniu materiału dowodowego w przypadku przemocy psychicznej. 9. Zagrożenie wypaleniem zawodowym kadry podejmującej działania w obszarze przeciwdziałania

przemocy w rodzinie. 7. Kolejne zmiany w polityce prorodzinnej, polityka prospołeczna państwa.	przemocy w rodzinie. 10. Bierna postawa świadków przemocy.
---	---

VIII. OBSZARY, CELE I DZIAŁANIA PROGRAMU

Zgodnie z *ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*, gdzie uznano, iż przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności.

Za główny strategiczny cel Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w mieście Lubartów na lata 2023-2025 przyjęto *Tworzenie optymalnych warunków dla skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Miasto Lubartów*.

Z celu głównego programu wynikają cele szczegółowe oraz wyznaczono cztery priorytetowe obszary do realizacji, które są spójne z założeniami znajdującymi się w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023.

Cele programu

Cel główny: TWORZENIE OPTYMALNYCH WARUNKÓW DLA SKUTECZNEGO PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE MIASTO LUBARTÓW.	
Obszar 1: Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna.	Cel: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy
Obszar 2: Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.	Cel: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
Obszar 3: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc.	Cel: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc
Obszar 4: Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Cel: Podnoszenie jakości i dostępności usług przez rozwijanie i doskonalenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Każde z zadań wskazanych obszarów i określonych celów szczegółowych zostało przypisane konkretnym podmiotom odpowiedzialnym za ich realizację. Opisano również wskaźnik monitorowania zadań i terminy realizacji. Cele będą realizowane przez cały okres realizacji Programu.

OBSZAR I**PROFILAKTYKA, DIAGNOZA SPOŁECZNA I EDUKACJA SPOŁECZNA****Cel: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie****Kierunek działań: Poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa, w tym zainteresowanych służb na temat zjawiska przemocy w rodzinie**

L.p.	Działania	Wskaźniki	Realizator	Termin realizacji
1.	Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze gminy Miasta Lubartów, w tym ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie.	- liczba przeprowadzonych lokalnych diagnoz zjawiska przemocy w rodzinie	- Zespół Interdyscyplinarny w Lubartowie - Podmiot zewnętrzny specjalizujący się w badaniach społecznych	2023 – 2025

Kierunek działań: Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie

L.p.	Działania	Wskaźniki	Realizator	Termin realizacji
2.	Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych, które: - obalają mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie, usprawiedliwiające jej stosowanie, - opisują mechanizmy przemocy w rodzinie oraz jednoznacznie wskazują na ich społeczną szkodliwość i społeczno – kulturowe uwarunkowania, - promują metody wychowawcze bez użycia przemocy i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec dzieci przez osoby wykonujące władze rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę, - promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym ochronę i pomoc dla osób dotkniętych przemocą oraz interwencję wobec osób stosujących przemoc.	- liczba lokalnych kampanii społecznych	- Gmina Miasto Lubartów, - Zespół Interdyscyplinarny w Lubartowie, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie, - Komenda Powiatowa Policji w Lubartowie, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubartowie, - Organizacje pozarządowe (NGO) działające na terenie Miasta Lubartów	2023 – 2025
3.	Współpraca między organami samorządu terytorialnego a organizacjami pozarządowymi, w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie w ramach działania projektów prowadzonych przez organizacje pozarządowe.	- liczba zrealizowanych projektów, - liczba osób, którym udzielono informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Gmina Miasto Lubartów NGO	2023 – 2025

Kierunek działań: Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych

4.	Prowadzenie poradnictwa, w szczególności przez działania edukacyjne służące wzmocnieniu metod opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, jak również poszerzenie kompetencji rodziców i opiekunów w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie oraz w stosunku do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży	- liczba placówek prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - liczba osób, którym udzielono porady, - liczba wizyt patronażowych prowadzonych przez położne podstawowej opieki zdrowotnej	- Gmina Miasto Lubartów, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie, - ochrona zdrowia, - placówki oświatowe, - organizacje pozarządowe	2023 – 2025
----	--	---	---	-------------

Kierunek działań: Realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie

L.p.	Działania	Wskaźniki	Realizator	Termin realizacji
5.	Opracowanie gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Realizacja celów programowych.	- liczba opracowanych programów, - liczba realizowanych gminnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie - Zespół Interdyscyplinarny w Lubartowie, - MOPS w Lubartowie, - KPP w Lubartowie, - Sąd Rejonowy w Lubartowie - Ochrona zdrowia, - placówki oświatowe, - MKRPA w Lubartowie, - Prokuratura Rejonowa w Lubartowie	2023 – 2025 2023 – 2025
OBSZAR II				
OCHRONA I POMOC OSOBOM DOTKNIĘTYM PRZEMOCĄ W RODZINIE				
Cel: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie				
Kierunek działań: Rozwój infrastruktury instytucji rządowych i samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz wypracowanie zasad współpracy				
L.p.	Działania	Wskaźniki	Realizator	Termin realizacji
1.	Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego	- liczba posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego, - liczba funkcjonujących w danym roku grup roboczych, - liczba spotkań grup roboczych i ZI	Zespół Interdyscyplinarny	2023 – 2025
2	Nawiązywanie, rozwijanie i wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	- liczba zrealizowanych projektów	- Jednostki samorządu terytorialnego, - Organizacje pozarządowe, - Zespół Interdyscyplinarny - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie, - Komenda Powiatowa Policji w Lubartowie, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - ochrona zdrowia, - placówki oświatowe	2023 – 2025
Kierunek działań: Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie				
L.p.	Działania	Wskaźniki	Realizator	Termin realizacji
3.	Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy, w szczególności: medycznej,	- liczba opracowanych materiałów informacyjnych.	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie,	2023 – 2025

	psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej zawodowej i rodzinnej.		<ul style="list-style-type: none"> - Zespół Interdyscyplinarny, - Komenda Powiatowa Policji w Lubartowie, - Sąd Rejonowy w Lubartowie, - Prokuratura Rejonowa w Lubartowie, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubartowie, - placówki oświatowe 	
4.	Opracowanie i realizacja indywidualnych i grupowych działań edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w szczególności w zakresie rozwiązań prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób doznających przemocy w rodzinie uczestniczących, w działaniach indywidualnych - liczba osób doznających przemocy w rodzinie uczestniczących w działaniach grupowych 	<ul style="list-style-type: none"> - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie, - Zespół Interdyscyplinarny, - Komenda Powiatowa Policji w Lubartowie, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubartowie, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubartowie 	2023 – 2025

Kierunek działań: Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

L.p.	Działania	Wskaźniki	Realizator	Termin realizacji
5.	Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wszczętych w danym roku procedur „Niebieskie Karty”, tj. liczba sporządzonych formularzy „Niebieska karta – A” przez przedstawicieli uprawnionych podmiotów do wszczynania procedury NK, - liczba kontynuowanych w danym roku procedur „Niebieskie Karty” wszczętych w latach poprzedzających rok sprawozdawczy, - liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” dokumentujących kolejne zdarzenia stosowania przemocy w sprawach toczących się procedur „Niebieskie Karty”, - liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” w tym ze względu na problem przemocy: psychicznej, fizycznej i seksualnej, - liczba osób w rodzinach objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, 	<ul style="list-style-type: none"> - Zespół Interdyscyplinarny w Lubartowie, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie, - Komenda Powiatowa Policji w Lubartowie, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - ochrona zdrowia, - placówki oświatowe 	2023 – 2025

		<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, - liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – C” 		
6.	<p>Realizowanie przez instytucje publiczne zajmujące się pomocą osobom doznającym przemocy w rodzinie pomocy w formie poradnictwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - medycznego, - psychologicznego, - pedagogicznego, - prawnego, - socjalnego, - zawodowego i rodzinnego, - terapii indywidualnej lub grupowej, - pomocy w formie grup wsparcia lub innych grup samopomocowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, medycznego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego w danej instytucji, w tym liczba osób korzystających z porad za pośrednictwem środków komunikowania się na odległość - liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia, grupach samopomocowych 	<ul style="list-style-type: none"> - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie, - Zespół Interdyscyplinarny w Lubartowie, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubartowie, - placówki ochrony zdrowia, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubartowie, - Komenda Powiatowa Policji w Lubartowie, - Prokuratura Rejonowa w Lubartowie, - Sąd Rejonowy w Lubartowie, - placówki oświatowe, - Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Lubartowie, - organizacje pozarządowe - organizacje pozarządowe - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubartowie - Miejskie Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie 	<p>2023 – 2025</p> <p>2023 – 2025</p>
7.	Zapewnienie osobom doznającym przemocy w rodzinie pomocy przez punkty konsultacyjne.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba punktów konsultacyjnych - liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały w różnych form pomocy w punktach konsultacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> - Zespół Interdyscyplinarny w Lubartowie, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubartowie, - organizacje pozarządowe, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubartowie, - Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Lubartowie 	2023 – 2025
8.	Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art.12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	- liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie	2023 – 2025

		<p>w związku z przemocą w rodzinie, w trybie art. 12 a ustawy.</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba interwencji - liczba wszczętych procedur NK 		
Kierunek działań: Monitoring działań pomocowych				
L.p.	Działania	Wskaźniki	Realizator	Termin realizacji
9.	Monitoring pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie, - liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na brak zasadności podejmowania działań, - liczba raportów i analiz czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> - Zespół Interdyscyplinarny w Lubartowie, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie 	2023 – 2025

OBSZAR III**ODDZIAŁYWANIE NA OSOBY STOSUJĄCE PRZEMOC W RODZINIE****Cel: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie****Kierunek działań: Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie**

L.p.	Działania	Wskaźniki	Realizator	Termin realizacji
1.	Oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	- liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”, wskazanych jako osoby stosujące przemoc w rodzinie, - liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – D”, - liczba wszczętych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą w rodzinie, - liczba odmów wszczęcia postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie, - liczba zakończonych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez sporządzenie aktu oskarżenia, - liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez umorzenie postępowania,	- Zespół Interdyscyplinarny w Lubartowie, - Komenda Powiatowa Policji w Lubartowie, - Prokuratura Rejonowa w Lubartowie	2023 – 2025
2.	Uniemożliwienie kontaktowania się osób stosujących przemoc w rodzinie z osobami doznającymi przemoc poprzez: - wydanie wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, - wydanie wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, - zatrzymanie osób, co do których istnieje podejrzenie że stosują przemoc w rodzinie, - stosowanie przez prokuratora oraz występowanie do sądu o zastosowanie wobec osób, co do których istnieje podejrzenie że stosują przemoc w rodzinie środków zapobiegawczych, w szczególności w przedmiocie dozoru policji z zakazem kontaktowania	- liczba zastosowanych przez Policję nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, - liczba zastosowanych przez Policję zakazów zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, - liczba zatrzymanych osób, co do których istnieje podejrzenie że stosują przemoc w rodzinie, - liczba wydanych postanowień prokuratury/sądu o zastosowanie środków zapobiegawczych	- Komenda Powiatowa Policji w Lubartowie, - Sąd Rejonowy w Lubartowie, - Prokuratura Rejonowa w Lubartowie,	2023 – 2025

	z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie, ewentualnie tymczasowego aresztowania.			
Kierunek działań: Realizowanie programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzających do zaprzestania przemocy w rodzinie.				
3.	Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc w rodzinie w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	- liczba osób skierowanych do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym, - liczba osób, które przystąpiły do programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, - liczba osób, które ukończyły program korekcyjno – edukacyjny	- Zespół Interdyscyplinarny w Lubartowie, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubartowie	2023 – 2025
OBSZAR IV				
PODNOSZENIE KOMPETENCJI, ROZWIJANIE I DOSKONALENIE UMIEJĘTNOŚCI SŁUŻB I PRZEDSTAWICIELI PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH DZIAŁANIA Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE				
Cel: Podnoszenie jakości i dostępności usług przez rozwijanie i doskonalenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.				
Kierunek działań: Podnoszenie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie				
L.p.	Działania	Wskaźniki	Realizator	Termin realizacji
1.	Diagnozowanie potrzeb szkoleniowych członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup roboczych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	- liczba diagnoz potrzeb szkoleniowych	- Zespół Interdyscyplinarny w Lubartowie	2023 – 2025
2.	Organizacja i uczestnictwo w szkoleniach i konferencjach.	- liczba zorganizowanych szkoleń i konferencji - liczba osób uczestniczących w ww. formach zajęć	- Zespół Interdyscyplinarny w Lubartowie, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubartowie	2023 – 2025
3.	Wdrożenie systemu wsparcia osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia lub grup samopomocowych.	- liczba osób uczestniczących w różnych formach poradnictwa i wsparcia psychologicznego, - liczba zrealizowanych spotkań superwizyjnych, - liczba osób uczestniczących w spotkaniach superwizyjnych, - liczba działających grup wsparcia lub samopomocowych	- Zespół Interdyscyplinarny w Lubartowie, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubartowie	2023 – 2025

IX. FINANSOWANIE PROGRAMU

Zadania określone w Programie będą finansowane:

1. ze środków własnych gminy (realizacja i obsługa Programu),
2. z dotacji z budżetu państwa,
3. ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.
4. z konkursów ogłaszanych na realizację działań z zakresu przeciwdziałania przemocy.

Część działań Programu stanowią zadania statutowe realizatorów Programu i nie wymagają dodatkowych nakładów finansowych.

IX. MONITORING PROGRAMU

Monitoring będzie polegał na gromadzeniu i opracowaniu informacji oraz danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań programowych. Umożliwi to bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań i jednocześnie pozwoli na wprowadzenie modyfikacji, a także dokonywanie ewentualnych korekt w sytuacji pojawienia się istotnych zmian w obszarze społecznym.

Zagadnienia poddane monitoringowi:

- 1) działania, które zostały zrealizowane zgodnie z harmonogramem i założeniami programu w poszczególnych obszarach;
- 2) działania, które nie zostały zrealizowane wraz z podaniem przyczyny,
- 3) ewentualne nowe zadania do zrealizowania w ramach umieszczenia w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Mieście Lubartów na lata 2023 – 2025.

Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z instytucji/podmiotów zaangażowanych i odpowiedzialnych za wdrażanie Programu, na podstawie składanych w terminie do 1 marca każdego roku sprawozdań do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubartowie, który odpowiedzialny jest za realizację zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ocena stopnia realizacji Programu odbywać się będzie na podstawie pozyskanych informacji i zostanie przedstawiona w rocznym sprawozdaniu przedkładanym Burmistrzowi Miasta Lubartów przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubartowie.